

MINISTERUL EDUCAȚIEI

Valentina GAVRILĂ

Dorina URSUIANU

Stela BARON

Educație muzicală

clasa a VII-a

EDITURA DIDACTICĂ ȘI PEDAGOGICĂ

CUPRINS

UNITATEA

1

Competențe generale și specifice.....7

Recapitulare inițială8

Cânt vocal și instrumental9

LECȚIA 1 Interpretarea vocală10

LECȚIA 2 Elemente de tehnică
instrumentală – Chitara14

LECȚIA 3 Gesturi dirijorale16

RECAPITULARE.....20

EVALUARE20

UNITATEA

2

Sunetul21

LECȚIA 1 Sunetul22

LECȚIA 2 Sunetul muzical, proprietățile
sunetului muzical.....23

EVALUARE26

UNITATEA

3

Elemente de limbaj muzical27

LECȚIA 1 Stabilitatea intervalelor28

LECȚIA 2 Alterațiile accidentale32

LECȚIA 3 Cromatisme în tonalitate34

RECAPITULARE.....36

EVALUARE36

UNITATEA

4

Repertoriul ocazional și neocazional în folclor37

LECȚIA 1 Repertoriul ocazional.....38

Colindele, cântecele de stea

Colindele cu mască animalieră39

Repertoriul de Florii.....43

LECȚIA 2	Repertoriul neocazional.....	45
	Folclorul copiilor	45
	Cântecul propriu-zis.....	47
EVALUARE	50

UNITATEA 5

Elementele de forme muzicale și istoria muzicii 51

LECȚIA 1	Operarea cu elemente de construcție a discursului muzical	52
	Repetiția și Secvența.....	52
	Variația și Contrastul.....	54
LECȚIA 2	Elemente de forme muzicale și istoria muzicii	55
RECAPITULARE	58

UNITATEA 6

Evoluția unor genuri muzicale..... 59

LECȚIA 1	Opera ca gen al muzicii culte	60
	Opera în preclasicism	60
	Evoluția operei în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea	61
	EVALUARE.....	64
	Evoluția operei în secolul al XIX-lea	65
	Test de autoevaluare	70
LECȚIA 2	Elemente sincretice în genul operei	71
	EVALUARE.....	73
LECȚIA 3	Rapsodia	74

UNITATEA 7

Elemente descriptive în muzică..... 77

LECȚIA 1	Elemente descriptive în muzică	78
----------	--------------------------------------	----

Recapitulare finală 83

Evaluare finală..... 84

Rezolvarea testelor de evaluare și autoevaluare ... 86

Cânt vocal și instrumental

LECȚIA 1	Interpretarea vocală	10
LECȚIA 2	Elemente de tehnică instrumentală – Chitara	14
LECȚIA 3	Gesturi dirijorale	16
RECAPITULARE		20
EVALUARE		20

Interpretarea vocală

Oamenii mari și muzica

„Cântarea este mijlocul de căpetenie pentru educația muzicală.”

George Breazu

Maria Callas
(1923–1977), celebră soprană americană, de origine greacă.

Luciano Pavarotti
(1935–2007), celebru tenor italian.

Muzica este o formă de comunicare specifică omului, a cărei menire este aceea de a transmite sentimente, stări, percepții senzoriale. De aceea muzica este considerată a fi în strânsă legătură cu universul sentimentelor și al senzațiilor.

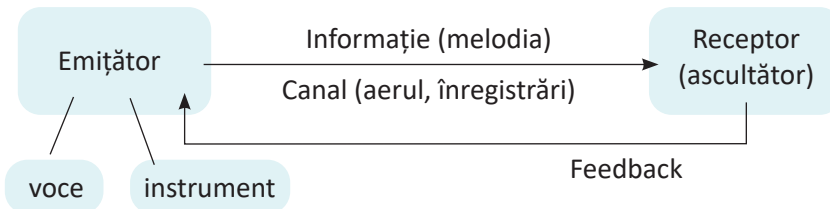
În existența oamenilor, comunicarea este esențială. Aceasta face ca informația să ajungă de la cel care o transmite (emițător) la cel care o primește (receptor).

Modalitățile prin care se realizează comunicarea sunt diverse, iar una dintre ele, foarte importantă, este muzica.

Comunicarea, în muzică, se realizează prin sunete. Datorită limbajului său universal, muzica este cel mai simplu mod de comunicare.

Emițător → Informație → Canal → Informație → Receptor

Modelul elementar al comunicării

Schemă comunicare

Rețineți

INTERPRETAREA VOCALĂ

În întreaga lume, cântecul a reprezentat dintotdeauna o preocupare și o pasiune.

În procesul interpretării vocale este implicat un întreg aparat vocal, alcătuit din plămâni, laringe, coarde vocale, nas, sinusuri occipitale și nazale.

Formarea deprinderilor de cânt se realizează cu ajutorul exercițiilor numite vocalize.

Acestea au drept scop dobândirea unei respirații și a unei intonații corecte, pronunțarea corectă a silabelor, întinderea vocală, agilitatea.

Vocalize

MA ME MI MO MU

MA - A - NA - A MO - O - NO - O MO

MI ME MA A

MI NE MA NO MU NO MA NE MI

Aria lui Papageno

– din opera *Flautul fermecat* –

Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart

Andante

Aș vrea să îmi gă - sesc și cu O po - rum - bi - ță - a

mea, Fru - moa - să și zglo - bi - e Și să mă în - sor - cu

ea Și să mă - n - sor - cu ea Și să mă - n - sor - cu

ea Și să mă - n - sor - cu ea *etc.*

Știați că?

Instrumentul sau vocea reprezintă mijlocul prin care emițătorul își transmite informația, iar cel care o primește, în cazul nostru ascultătorul, constituie receptorul.

Muzica are un efect benefic asupra stării noastre psihice, ajutându-ne să ne relaxăm. Poate exprima trăiri dintre cele mai diverse, de la optimism și veselie la tristețe și melancolie.

Vocabular

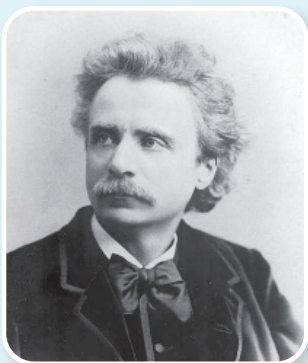
emițător – cel care emite, care transmite sunete muzicale

receptor – cel care primește, care ascultă

vocalize – exerciții de canto pe anumite vocale, realizate fără a numi notele muzicale sau a pronunța cuvintele

soprană – voce feminină care emite sunetele din registrul acut (înalt)

tenor – voce masculină care emite sunetele din registrul acut (înalt)

Edvard Grieg (1843–1907), compozitor, pianist și dirijor norvegian. Printre lucrările sale cele mai cântate se numără suita *Peer Gynt* și *Concertul în la minor*.

Imagini de la muzeul Edvard Grieg, (casa în care au locuit compozitorul și soția sa) Trolldhaugen – Bergen, Norvegia.

Cântecul lui Solvejg din suita Peer Gynt

– fragment –

Muzica: Edvard Grieg

Andante cantabile

Va tre-ce și iar-na și-a - pril_ va ve-ni și-a - pril_ va ve-ni,
 Va tre - ce și toam - na, un an se va - m - pli - ni, un
 an se va - m - pli - ni, Eu te aș - tept me - reu, dra - gul
 meu, mult do - rit, Te port me - reu în gând, Eu i - ni - ma ți - am dat, te aș -
 tept ne - n - ce - tat, De do - rul tău eu cânt.

Audiții

- Edvard Grieg
- *Cântecul lui Solvejg* din suita *Peer Gynt*
- *Concertul pentru pian și orchestră în la minor*

Interpretați

Intonați *Cântecul lui Solvejg*, respectând următoarele cerințe:

- poziția corpului corectă, având spatele drept;
- respirație corectă;
- emisia corectă a înălțimii sunetelor;
- emisia rotundă pe vocale (deschiderea gurii pe verticală), având buzele rotunjite;
- respectarea elementelor de expresie muzicală (tempo-ul și nuanțele).

Iac-așa

– din colecția Gavriil Musicescu –
Prelucrare: Simeon Niculescu

Allegro molto vivace

1.-3. Ia - c-a - șa,

Foa - ie ver - de de dai, n-ai, —
Frun-ză ver - de ma - tos - tat, —
Nu știu, doam - ne, cum aș fa - ce,

Iar a - șa,

Ia nu da, să vezi cum ai, —
Cu fe - te - le m-am cer - tat, —
Cu fe - te - le să fac pa - ce,

Tot a - șa,

Și iar ver - de de su - sai, —
C-am ce - rut un să - ru - tat, —
Să mă-m-pac pe veș - ni - ci - e,

Ui - te-a - șa,

Da - că n-ai, de un' să dai, —
Ai ce - rut dar nu ți-au dat, —
Eu lor drag și e - le mi - e,

Refren

Ce - ru - i mân - drei gu - ri - ța, — Ia - că, ia - că, ia - c-a - șa,
C-an-vă - ța - t-o mai-că - sa, —

Și nu vru - se să mi-o dea, — Ia - că, ia - că, ia - c-a - șa,
Ca să nu dea de be - lea, —

Gavriil Musicescu

(1847–1903), compozitor și dirijor de cor. A fost tatăl pianistei Florica Musicescu și bunicul scriitorilor Ionel Teodoreanu și Alexandru O. (Păstorel) Teodoreanu.

Știați că?

Muzica este un cuvânt provenit din limba greacă – mosiké –, însemnând arta muzelor.

Muzica, în Grecia antică, era tratată ca o știință a naturii, la fel ca geometria și aritmetica.

Muzica este imaterială, nu este legată de niciun material solid.

Sunetele muzicale sunt transmise prin aer, răsunând în urechile ascultătorilor.

Vocea umană reprezintă un instrument care emite sunete prin aerul care face să vibreze coardele vocale.

Activități

Intonați fragmentele muzicale din această lecție folosind cunoștințele de tehnică vocală învățate.

Elemente de tehnică instrumentală – Chitara

Oamenii mari și muzica

„Muzica este sufletul limbajului.”

Max Heindel

Știați că?

Sunetele produse pe coardele libere sunt: MI, SI, SOL, RE, LA, MI.

Acestea se produc prin așezarea fiecărui deget în dreptul unei taste.

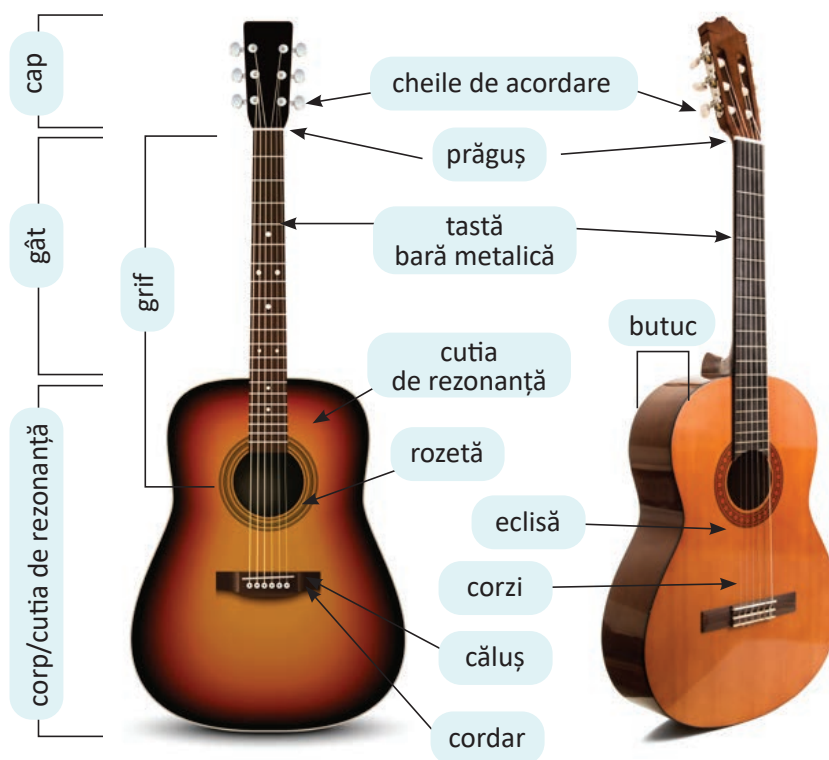
Vocabular

grifuri (tastiere) – partea instrumentelor cu coarde care, prin apăsare, permite interpretului să schimbe tonalitatea.

prăguș – piesă situată în partea de sus a grifului, sub coarde, pentru a le împiedica să se atingă de corpul instrumentului cu coarde.

preludiu – scurtă improvizație care precede execuția unei piese vocale, instrumentale sau vocal-instrumentale.

Chitara este un instrument muzical cu coarde ciupite, destinat muzicii clasice, ușoare și populare.

Rețineți

Numerotarea degetelor mâinii stângi se face începând cu arătătorul. Degetul mare de la mâna stângă susține chitara.

Griful se apasă cu vârful degetelor de la mâna stângă, cât mai aproape de bețișorul metalic.

Coardele chitarei sunt ciupite cu primele patru degete de la mâna dreaptă.

Degetul mare (**police**) – **p**

Degetul arătător (**indice**) – **i**

Degetul mijlociu (**medio**) – **m**

Degetul inelar (**anular**) – **a**

ACORDAJUL CHITAREI

Coardele se numerotează de la cea mai subțire la cea mai grosă.
Tastele se numerotează de sus în jos, de la prăguș spre cutia de rezonanță.

- Coarda 6, apăsată pe tasta V, trebuie să redea același sunet cu al coardei libere 5.
- Coarda 5, apăsată pe tasta V, trebuie să redea același sunet cu al coardei libere 4.
- Coarda 4, apăsată pe tasta V, trebuie să redea același sunet cu al coardei libere 3.
- Coarda 3, apăsată pe tasta IV, trebuie să redea același sunet cu al coardei libere 2.
- Coarda 2, apăsată pe tasta V, trebuie să redea același sunet cu al coardei libere 1.

Preludiu

Muzica: Matteo Carcassi

Vine mai

– autor necunoscut –

Moderato

Voce

Chitară

Matteo Carcassi

(1792–1853), chitarist și compozitor italian, a început de foarte tânăr studiul chitarei, devenind interpret de concert. Primele sale publicații: *Metodă de chitară* op. 59, 25 de studii de chitară op. 60.

Vine mai, ce mai trai,
Pe câmpie e alai,
Multe flori și livezi
Înverzite vezi,

Cu căldură, soarele
Mângâie și florile,
Mierlele, dragii cucui,
Cântă: un'te duci?

Audiții

- Mateo Carcassi – *Caprice*
- Niccolò Paganini – *Caprice* nr. 24

Gesturi dirijorale

Oamenii mari și muzica

„Muzica este limbajul universal al omenirii.”

Henry Wadsworth Longfellow

Dirijorul exprimă prin gesturi conținutul de idei și sentimente al unei compoziții muzicale.

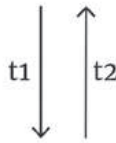

Să ne amintim

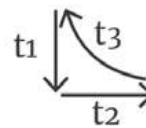
Ați învățat în clasele mici figurile de tact pentru măsurile de 2, 3 și 4 timpi.

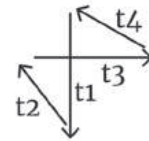
Tactarea măsurii de 2 timpi

Tactarea măsurii de 3 timpi

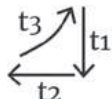
Tactarea măsurii de 4 timpi

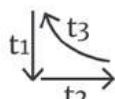
mâna stângă

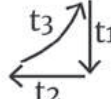
mâna dreaptă

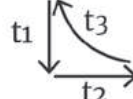
mâna stângă

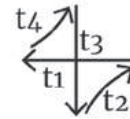
mâna dreaptă

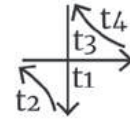
mâna stângă

mâna dreaptă

mâna stângă

mâna dreaptă

Angela Gheorghiu - Washington National Opera

Rețineți

Rolul dirijorului nu este numai acela de a tacta măsura, ci și de a sugera expresivitatea melodiei. Un dirijor poate lucra atât cu un ansamblu coral, cât și cu un ansamblu orchestral.

Coriștii și instrumentiștii trebuie să urmărească atent gesturile dirijorului, pentru a-i înțelege intențiile.

Există momentul de pregătire, apoi cel de **avânt** (auftakt gestual), **atacul** propriu-zis și **închiderea**.

Gesturile trebuie să fie expresive, să sugereze intențiile de rărire a tempoului sau, dimpotrivă, de accelerare, de trecere de la o intensitate mai mică la una mai mare.

Arie din opera *Rigoletto*

– actul III (fragment) –

Muzica: Giuseppe Verdi

Allegro con brio

Sol Re Sol

A - șa-i fe - me - ia fi - re - u - șoa - ră, e schim bă

Re Re

toa - re ca un fulg ce zboa - ră La - n - fă - ți -

ș a - re sin - ce - ră pa - re În tot ce spu - ne,

e - n - șe - lă - toa - re A - șa-i fe - me - ia fi - re u -

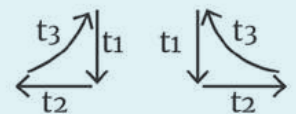
Sol Do Re Sol Re Sol etc.

șoa - ră e schim - bă - toa - re că ³ ful - gu - n zbor.

Activități

Exersați tactarea măsurilor cu ambele mâini.

- Intonați cântecul, urmărind gesturile dirijorului.
- Dirijați cântecul, respectând gesturile de avânt și atac, astfel încât colegii voștri să înceapă cântarea în același timp.

mâna
stângă

mâna
dreaptă

Imagine din interiorul Teatrului *La Fenice* din Veneția, unde a avut loc premiera operei *Rigoletto*, la 11 martie 1851.

Ana Lugojana

– fragmente –

Muzica: Ion Vidu

Allegro vivace

pp (la repetiție *p*)

1. A - șa joa - că pe la noi, Ia - c - a - șa doi
Vezi, a - șa se joa - că fa - ta Și pe stân - ga

f (la repetiție *p*)

câ - te doi, ia - ca, ia - c - a - șa! Săi și joa - că, joa - că
și pe dreap - ta, ia - ca ia - c - a - șa! N - o lă - sa, bă - ie - te,

fa - ta vezi a - șa Și cu u - na, do - uă, do - uă n - o lă -
că - i voi - ni - că, Nici de joc și nici de lu - cru n - a - re

ff

sa! Că n - am ve - nit la voi la șa - ră A - no, Lu - go - ja - no,
fri - că. Să mă uit pe sub că - ciu - lă, A - no, Lu - go - ja - no,

1.

Ci - am ve - nit să joc o fa - tă, A - no, Lu - go - ja - no,
Să mă po - me - neas - că - o - da - tă A - no, Lu - go - ja - no

2.

sf *pp*

A - no, Lu - go - ja - no, Ori de ma - mă ori de ta - tă,
A - no, Lu - go - ja - no, Ori de dra - cul câ - te - o - da - tă,

1. 2.

A - no, Lu - go - ja - no, A - no, Lu - go - ja - no,